

DE ZWEEFLIEGEN IN HET WEERTERBOS

J. Hermans, Hertestraat 21, 6067 ER Linne
 N. Bolt, 2^e van Swindenstraat 23g, 1093 VG Amsterdam
 F. Raemakers, St.Luciastraat 8, 6002 BP Weert

Het Weerterbos is allang bekend als een entomologisch waardevol terrein.

De entomologische rijkdom komt onder andere tot uiting in de lange soortenlijsten van vlinders, zweefvliegen, wapen- en blaaskopvliegen die al in de jaren zeventig zijn opgesteld (ANONYMUS, 1977; POST, 1977).

In deze bijdrage komen achtereenvolgens aan de orde, de waarde van het Weerterbos voor de zweefvliegenfauna, een overzicht van de in verschillende perioden waargenomen soorten en een bespreking van een aantal bijzondere waarnemingen van zweefvliegen uit het Weerterbos. Tijdens het inventarisatieweekend van 8 tot en met 10 juni 2001 zijn met name door de tweede auteur een aantal terreinen bezocht. Deze waarnemingen zijn aangevuld met vangsten van J. Hermans, J. Hannen en F. Raemakers. Laatstgenoemde auteur verricht al jarenlang onderzoek aan zweefvliegen in deze regio, waardoor vooral de vele recente waarnemingen in de overzichtstabel aan hem te danken zijn.

HET WEERTERBOS EEN GESCHIKT ZWEEFLIEGENBOS

Zweefvliegen zijn insecten met een volledige gedaanteverwisseling. De levenswijze kan

sterk verschillen, waarbij er naar leefwijze verschillende typen larven aan te wijzen zijn. Zo zijn er larven die als carnivoor van bladluizen (aphidofaag) leven, weer andere leven in planten (fytofaag), sommige larven leven in

rottend hout (xylofaag) of in sapstromen langs bomen, terwijl weer andere soorten leven in of bij de nesten van mieren, bijen of hommels (ROTHERAY, 1993). Dit betekent dat een grote variatie in een gebied aan vele soorten zweefvliegen een geschikte leefomgeving kan bieden.

Het Weerterbos is als een eeuwenoud bos-complex rijk aan een grote verscheidenheid aan milieutypen. Globaal omschreven vindt men er jong en oud eiken-berkenbos, aangepante populieropstanden, droog en vochtig dennenbos, vochtige restanten of elementen van elzenbos en gemengde bossen. Tussen al deze bostypen liggen regelmatig open beschutte terreintjes met heideachtige vegetaties, vochtige graslandjes met Pijpenstrootje (*Molinia caerulea*), zonnige randen met braamstruwelen, ruigten met distels en andere kruiden, maar ook drassige vegetaties met wilgen (*Salix spec.*), Gagel (*Myrica gale*) en Riet (*Phragmites australis*). Juist dit brede spectrum aan allerlei biotooptypen met overgangen en de vele beschutte snel opwarmende plekjes met een ruime keuze aan voedselplanten, maakt het Weerterbos tot een zeer geschikt gebied voor diverse soorten zweefvliegen.

Daar met name het element bos in het Weerterbos van aspectbepalende aard is, zal het niet verbazen dat de soortenlijst van gevonden zweefvliegen veel kenmerkende bossoorten telt zoals *Ferdinandea cuprea*, *Volucella pellucens*, *Baccha elongata* (figuur 1), *Baccha obscuripennis*, *Criorhina berberina*, *Epistrophe eligans*, *Epistrophe nitidicollis*, *Dasysyrphus albostrigatus*, *Dasysyrphus tricinctus*,

FIGUUR 1
Baccha elongata een zweefvlieg met een opvallend lang en zeer smal achterlijf (foto: J. Hermans).

FIGUUR 2
Temnostoma bombylans een sterk op wespen gelijkende zweefvlieg (tekening: J. Hermans).

Melangyna cincta en diverse *Temnostoma*- en *Xylota*-soorten. Typisch aan bos gebonden soorten zweefvliegen ontwikkelen zich als larve in rottend hout of organisch afval (tabel I). Andere soorten zijn aan bos gebonden omdat hun larven fytofaag leven op vooral in bos groeiende planten of leven van bladluizen die voorkomen op bomen en struiken. Struiken zoals Gewone vlier (*Sambucus nigra*), Gelderse roos (*Viburnum opulus*) of Gewone kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*) groeien voornamelijk langs bosranden of bosjes. Daar vindt men dan ook de daaraan gebonden zweefvliegen uit de genera *Dasyrphus*, *Epistrophe* en *Leucozona*. De meeste bosminnende zweefvliegen hebben een voorkeur voor open, zonnige plekken in het bos. Binnen de zweefvliegen zijn weinig soorten te vinden die ook in gesloten bos voorkomen zoals de vertegenwoordigers uit het geslacht *Xylota*. Het moerasige en vochtige karakter van het Weerterbos komt tot uiting door de gevonden soorten *Helophilus hybridus*, *Platycheirus angustatus*, *Platycheirus scarum*, *Chrysogaster hirtella*, *Pyrophaena rosarum*, *Tropidia scita*, *Cheilosia fraterna* en *Neoascia- en Parhelophilus*-soorten. Diverse van de hiervoor genoemde soorten vindt men in het Weerterbos vooral op vochtige weilanden, maar ook langs vochtige greppels.

DE SOORTENLIJST

In totaal zijn vanaf de zeventiger jaren tot en met 2002, 109 soorten zweefvliegen in het

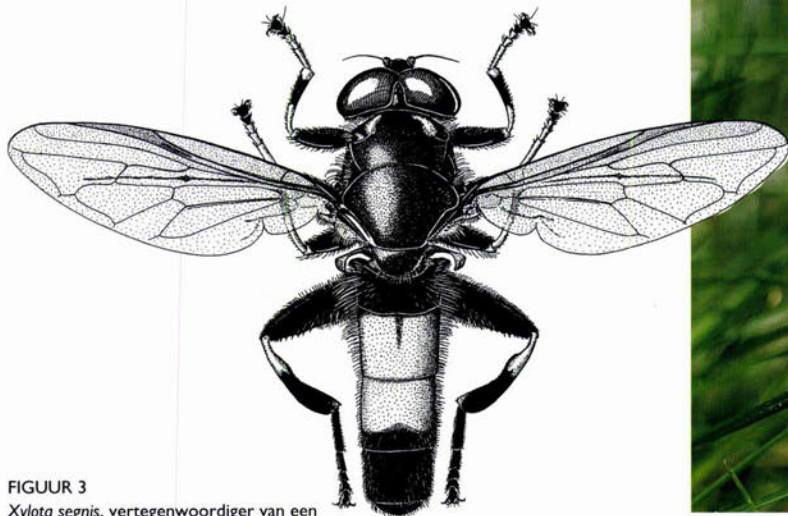
TABEL I

Overzicht van aan bos gebonden (*silvicole*) zweefvliegsoorten in het Weerterbos met de leefwijze van hun larven (naar Röder, 1990; Rotheray, 1993; Barkemeyer, 1994). In vet weergegeven zweefvliegsoorten zijn typische bossoorten; de overige soorten hebben een voorkeur voor de omgeving van bos en struikgewas.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Leefwijze larven
<i>Baccha elongata</i>	Vliegende speld	bladluizen
<i>Baccha obscuripennis</i>	Duistere speld	bladluizen
<i>Chrysotoxum bicinctum</i>	Donkere fopwesp	bladluizen, organisch afval?
<i>Chrysotoxum cautum</i>	Grote fopwesp	bladluizen
<i>Dasyrphus albostratus</i>	Bretel-wimperzwever	bladluizen
<i>Dasyrphus friuliensis</i>	Komma-wimperzwever	bladluizen
<i>Dasyrphus hilaris</i>	Geelsnoet-wimperzwever	bladluizen
<i>Dasyrphus tricinctus</i>	Geelband-wimperzwever	bladluizen
<i>Dasyrphus venustus</i>	Gewone wimperzwever	bladluizen
<i>Epistrophe eligans</i>	Enkele-bandzwever	bladluizen op Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>), Gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>) en Gewone kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>)
<i>Epistrophe grossulariae</i>	Zwartspriet-bandzwever	bladluizen
<i>Epistrophe nitidicollis</i>	Zwarthaar-bandzwever	bladluizen
<i>Leucozona lucorum</i>	Withaar-bandzwever	bladluizen op kruiden
<i>Meliscaeva cinctella</i>	Stomp elfje	bladluizen op struiken
<i>Parasyrphus lineolus</i>	Zwartpoot-roetneusje	bladluizen
<i>Brachypalpoides lentus</i>	Bloedrode bladloper	bladluizen
<i>Cheilosia albitarsis</i>	Weide-gitje	fytofaag in boterbloemen
<i>Criorhina berberina</i>	Kleine woudzwever	boomholten met houtmoolm
<i>Ferdinandea cuprea</i>	Gewoon kopermanteltje	boomwonden met sap
<i>Temnostoma bombylans</i>	Donkere wespvlieg	dood hout (esdoorn, linde, beuk)
<i>Temnostoma vespiforme</i>	Echte wespvlieg	vochtig hout (berk, eik, els)
<i>Volucella bombylans</i>	Hommelreus	saprofaag in nesten van hommels of wespen
<i>Volucella pellucens</i>	Witte reus	saprofaag in nesten van hommels of wespen
<i>Xylota florum</i>	Grote grijze bladloper	dood hout
<i>Xylota segnis</i>	Gewone rode bladloper	vochtig houtmoolm (eik)
<i>Xylota sylvarum</i>	Grote gouden bladloper	vochtige boomschors/moolm
<i>Xylota tarda</i>	Kleine rode bladloper	boomsap (Ratelpopulier (<i>Populus tremula</i>))
<i>Xylota xanthocnema</i>	Gevlekte gouden bladloper	boomholten
<i>Chalcosyrphus nemorum</i>	Korte bladloper	rottend hout

Weerterbos vastgesteld. Uit de zeventiger jaren worden 83 soorten gemeld, terwijl tussen 1997 en 2001, 80 soorten zijn gevonden. Tijdens het inventarisatieweekend zijn 37 soorten zweefvliegen vastgesteld (tabel II). Uit de voorlopige atlas van de Nederlandse zweefvliegen valt op dat er nauwelijks ver-

spreidingsgegevens bekend zijn uit deze hoek van Limburg (NJJN, 1998). Tijdens het inventarisatieweekend zijn enkele vrij zeldzame zweefvliegen gevonden zoals *Temnostoma bombylans* en *Xylota xanthocnema*. Meer verspreid in het Weerterbos zijn soorten als *Pyrophaena rosarum*, *Chalcosyrp*

FIGUUR 3
Xylota segnis, vertegenwoordiger van een soortenrijk geslacht, waarvan de meeste soorten zich ontwikkelen in vochtig of rottend hout. (naar Barkemeyer, 1994).

FIGUUR 4
Xanthogramma citrofasciatum, een zweefvlieg met een voorkeur voor droge bosranden en graslanden (foto: J. Hermans).

hus nemorum, *Xylota tarda* en *Ferdinandea cuprea* gevonden.

ENKELE BIJZONDERE ZWEEFVLIEGEN

MICRODON ANALIS

Dit is een gedrongen, donkerbruine zweefvlieg met zeer lange voelsprietten. De vliegtijd is van eind april tot begin juli. In Limburg vooral bekend uit Zuid-Limburg. De larven leven in mieren nesten en zijn gevonden in nesten van de Glanzende houtmier (*Lasius fuliginosus*), Zwartbruine wegmier (*Lasius niger*) en bij rode bosmieren (*Formica rufa*-groep). De volwassen dieren zijn te verwachten op zonnige bosplekken.

TEMNOSTOMA BOMBYLANS EN TEMNOSTOMA VESPIFORME

Deze zweefvliegen lijken door de geel-zwarte tekening sterk op wespen. Beide fopwespen bleken volgens de voorlopige atlas niet uit de regio van het Weerterbos bekend (NJN, 1998). *Temnostoma bombylans* kwam vroeger praktisch alleen in Limburg voor en lijkt zich in Nederland sterk uit te breiden. Deze toename geldt in mindere mate voor de *Temnostoma vespiforme*. Beide wespvliegen zijn voor hun voortbestaan sterk gebonden aan dood hout. *Temnostoma bombylans* vliegt meestal laag in de kruidlaag en is af en toe op bloemen te vinden, zoals braam (*Rubus spec.*), Gelderse roos (*Virburnum opulus*) en Kruipe boterbloem (*Ranunculus repens*). *Temnostoma vespiforme* (figuur 2) komt ook in gesloten bossen voor, maar geeft de voorkeur aan warme beschutte bosranden. Ze zit evenals de soorten van *Xylota* graag op bladeren in de zon of op oud hout. Op bloemen is ze zelden waar te nemen (RÖDER, 1990).

XYLOTA-SOORTEN

Alle meldingen van de genoemde *Xylota*-soorten uit deze regio van Limburg zijn nieuw, zelfs voor de algemene voorkomen van *Xylota segnis* (figuur 3). *Xylota sylvorum* met donkere schenen in de tophelft, is een forse soort met een voorkeur voor vochtige bossen. Daarentegen geeft de *Xylota xanthocnema*, met geheel gele schenen, de voorkeur aan drogere (eiken)bossen. *Xylota sylvorum* en *Xylota xanthocnema* zijn vooral uit Zuid-Limburg gemeld (NJN, 1998).

XANTHOGRAMMA CITROFASCIATUM

Xanthogramma citrofasciatum is een prachtige zwart met felgele banden getekende

TABEL II

Lijst van zweefvliegen gevonden in het Weerterbos.

- 1: periode 1975-1977 lijst F.Post;
- 2: periode 1997-2001 lijst F.Raemakers;
- 3: periode 2001-2002.

De aangetroffen soorten tijdens het inventarisatie weekend in 2001 zijn gemerkt met een sterretje achter de Nederlandse naam en aangevuld met waarnemingen van F. Raemakers, J. Hermans en J. Hannen. De wetenschappelijke en Nederlandse naamgeving is volgens Barendregt (2001). De verspreiding over Nederland, de trend in voorkomen en het biotoop is eveneens volgens Barendregt (2001), aangevuld met gegevens uit NJN (1998).

- VN: Verspreiding Nederland:
- 1: uiterst zeldzame soort;
- 2: op een beperkt aantal plaatsen aan te treffen;
- 3: verspreid te vinden in Nederland;
- 4: gewoon te vinden in Nederland;
- 5: overal aan te treffen.
- TV: Trend in voorkomen:
- 0: geen duidelijke verandering;
- : afgenomen gedurende de laatste 25 jaar;
- : sterk afgenomen de laatste 25 jaar;
- +: toegenomen de laatste 25 jaar;
- ++: sterk toegenomen de laatste 25 jaar.
- B: Biotoop:
- 0: overal te vinden;
- b: algemeen bos;
- lb: droog loofbos;
- vb: vochtig bos;
- h: hei en open zand;
- nw: natte weiden;
- nb: naaldbos;
- z: boszoom, struweel met bloemen;
- c: cultuurland;
- hv: hoogveen/vennen;
- w: weilanden;
- : geen voorkeur bekend.

	I	2	3	VN	TV	B	
Syrphinae							
Genus <i>Xanthogramma</i>							
1	*	*	*	3	0	z	Gewone citroenzwever *
2			*	2	0	h	Streep-citroenzwever
Genus <i>Episyrphus</i>							
3	*	*	*	5	0	0	Snorzweefvlieg *
Genus <i>Meliscaeva</i>							
4	*	*	*	3	0	b	Gevlekt variabel elfje
5	*	*		3	-	b	Stomp elfje
Genus <i>Syrphus</i>							
6	*	*	*	5	0	0	Bessen-bandzwever
7	*	*	*	5	-	b	Bosbandzwever
8	*	*		5	0	0	Kleine bandzwever
Genus <i>Melalgyna</i>							
9	*			4	0	b	Spits elfje
10	*			3	0	lb	Melkelfje
Genus <i>Epistrophe</i>							
11	*	*		4	-	b	Enkele bandzwever
12		*		3	0	b	Zwartspruit-bandzwever
13	*			4	0	b	Zwarthaar-bandzwever
Genus <i>Leucozona</i>							
14			*	2	0	lb	Withaar-melkzwever *
15		*		2	0	lb	Zwarthaar-melkzwever
Genus <i>Ischyrosyrphus</i>							
16	*			1	--	z	Doorzichtig gele melkzwever.
17		*		2	-	z	Donkere melkzwever
Genus <i>Chrysotoxum</i>							
18	*			4	0	b	Donkere fopwesp
19	*	*	*	3	0	z	Grote fopwesp *
20	*			3	-	lb	Stip-fopwesp
21	*	*		3	0	b	Streep-fopwesp
22	*			2	0	vb/lb	Saksische fopwesp
Genus <i>Dasyrphus</i>							
23	*			4	-	b	Bretel-wimperzwever *
24	*			1	0	nb	Komma-wimperzwever
25	*			3	0	b	Geelsnoet-wimperzwever
26	*	*	*	3	0	lb	Geelband-wimperzwever
27	*	*	*	4	0	b	Gewone wimperzwever *
Genus <i>Didea</i>							
28			*	2	+	nb	Groene didea
29	*			3	0	b	Bos-didea
30		*		2	-	nb	Dennen-didea
Genus <i>Megasyrphus</i>							
31	*	*		2	0	nb	Donkergele bandzweefvlieg.
Genus <i>Eupeodes</i>							
32	*		*	5	0	0	Terrasjes-kommazwever
33	*			3	-	-	Gele kommazwever
34	*			4	0	lb	Grote kommazwever
Genus <i>Parasyrphus</i>							
35	*	*		2	-	b	Zwartpoot-roetneusje
Genus <i>Scaeva</i>							
36	*	*	*	5	0	0	Witte halvemaanwever *

vervolg tabel II	I	2	3	VN	TV	B	
37 <i>S. selenitica</i> Genus <i>Baccha</i>	*	*	*	4	+	nb	Gele halvemaan zwever *
38 <i>B. elongata</i>	*	*	*	4	0	vb	Vliegende speld *
39 <i>B. obscuripennis</i> Genus <i>Sphaerophoria</i>	*			3	0	vb	Duistere speld
40 <i>S. batava</i>			*	3	0	b	
41 <i>S. scripta</i> Genus <i>Platycheirus</i>			*	4	0	0	Grote langlijf
42 <i>P. albimanus</i>	*	*	*	5	0	b	Mica-platvoetje *
43 <i>P. angustatus</i>	*		*	4	0	hv	Slank platvoetje
44 <i>P. clypeatus</i>	*	*	*	5	0	hv	Gewoon platvoetje
45 <i>P. peltatus</i>	*	*		4	-	z	Scheefvlek-platvoetje
46 <i>P. scambus</i>	*			4	0	nw	Moeras-platvoetje
47 <i>P. scutatus</i> Genus <i>Pyrophaena</i>	*	*		4	0	b	Schaduw-platvoetje
48 <i>P. granditarsa</i>	*	*	*	4	-	nw	Klompvoetje *
49 <i>P. rosarum</i> Genus <i>Melanostoma</i>	*	*	*	3	-	vb/nw	Vlinderstrikje *
50 <i>M. mellinum</i>	*	*	*	5	0	0	Gewone driehoekzweefvlieg *
51 <i>M. scalare</i> Genus <i>Paragus</i>	*	*	*	4	0	b	Slanke driehoekzweefvlieg *
52 <i>P. tibialis</i> Genus <i>Pipiza</i>	*			1	-	-	Piemel-krieltje
53 <i>P. lugubris</i>		*	*	3	0	b	Donkere platbek
54 <i>P. noctiluca</i> Genus <i>Pipizella</i>	*			4	0	lb	Grofgestippelde platbek
55 <i>P. varipes</i>	*			3	0	z	Gewone langsprietplatbek.
Milesiinae							
Genus <i>Cheilosia</i>							
56 <i>C. albigula</i>	*	*		3	0	b	Tweekleurig-gitje
57 <i>C. albitarsis</i>	*	*		4	0	w	Weide-gitje *
58 <i>C. bergenstammi</i>	*			3	0	b	Kruiskruid-gitje
59 <i>C. carbonaria</i>		*		2	0	lb	
60 <i>C. chrysocoma</i>		*		2	-	z	Vosrood gitje
61 <i>C. fraternia</i>		*		3	0	nw	Moeras-gitje
62 <i>C. grossa</i>	*			3	0	z	Wilgen-gitje
63 <i>C. impressa</i>		*		3	0	vb	Nazomer-gitje
64 <i>C. latifrons</i>	*			3	0	z	Bruin gitje
65 <i>C. longula</i>	*			2	-	h	Heide-gitje
66 <i>C. pagana</i>	*	*		5	-	z	Kervel-gitje
67 <i>C. scutellata</i>	*	*		3	-	b	Paddestoel-gitje
68 <i>C. vernalis</i> Genus <i>Rhingia</i>	*	*		3	0	z	Kust-gitje
69 <i>R. campestris</i> Genus <i>Ferdinandea</i>	*	*	*	5	0	0	Gewone snuitvlieg *
70 <i>F. cuprea</i> Genus <i>Lejogaster</i>	*	*	*	4	+	lb	Gewoon kopermanteltje *
71 <i>L. metallina</i> Genus <i>Brachyopa</i>	*			4	0	hv	Gewoon glimlijfje *
72 <i>B. pilosa</i> Genus <i>Melanogaster</i>		*		2	+	lb	Oostelijke sapzwever
73 <i>M. hirtella</i> Genus <i>Neoascia</i>	*	*	*	4	0	hv	Weide-doflijfje *
74 <i>N. podagrica</i>		*		5	0	0	Gewone korsetzweefvlieg
75 <i>N. tenur</i> Genus <i>Pelecocera</i>	*		*	4	0	-	Tengere korsetzweefvlieg
76 <i>P. tricincta</i> Genus <i>Microdon</i>	*			2	0	nb	Bijsprietje
77 <i>M. analis</i> Genus <i>Volucella</i>	*	*		2	0	h	Bos-klipspriet
78 <i>V. bombylans</i>	*	*	*	4	0	vb	Hommel-reus *
79 <i>V. pellucens</i> Genus <i>Sericomyia</i>	*	*	*	4	0	b	Witte reus *
80 <i>S. silentis</i> Genus <i>Xylota</i>		*	*	3	0	h/hv	Gele veenzweefvlieg *
81 <i>X. florum</i>	*			2	-	b	Grote grijze bladloper
82 <i>X. segnis</i>	*	*	*	5	0	b	Gewone rode bladloper *
83 <i>X. sylvorum</i>		*	*	3	0	b	Grote gouden bladloper *
84 <i>X. tarda</i>		*	*	2	-	b	Kleine rode bladloper *
85 <i>X. xanthocnema</i> Genus <i>Chalcosyrphus</i>		*	*	2	0	lb	Gevlekte gouden bladloper *
86 <i>C. nemorum</i> Genus <i>Brachypalpoides</i>	*	*	*	4	+	lb	Korte bladloper *
87 <i>B. lentus</i> Genus <i>Syrretta</i>		*		3	0	vb	Bloedrode bladloper
88 <i>S. pipiens</i> Genus <i>Tropidia</i>	*	*	*	5	0	0	Menuetzweefvlieg *

zweefvlieg (figuur 4) en is hoofdzakelijk uit Zuid-Limburg bekend. De vliegtijd is van eind april tot begin juni, maar vooral in mei. Reeds in 1997 wist F. Raemakers een exemplaar van deze soort bij de Schaapsdijk te vangen. De melding van het Weerterbos is de tweede vondst in Midden-Limburg ten westen van de Maas. Deze zweefvlieg heeft een voorkeur voor warme, droge bosranden en graslandjes. De larven leven in nesten van mieren (*Lasius spec.*).

LEUCOZONA INOPINATA

Dit is een zeldzame soort in Nederland en voornamelijk verspreid in het binnenland en in Zuid-Limburg (NJJN, 1998). In Midden-Limburg is de soort nu dus bekend uit het Weerterbos. De larven leven van bladluizen op schermbloemen.

CONCLUSIE

Het Weerterbos is een belangrijk bos voor zweefvliegen, met name voor de aan bos gebonden soorten (tabel I). Bij het uitwerken van een toekomstig beheersplan van dit gebied is het van groot belang om de variatie in bomen en bostypen te handhaven, waarbij voor het voortbestaan van de sterk aan bos gebonden soorten de aanwezigheid van en de variatie in rottend en dood hout van cruciaal belang is. Ook de populierenbestanden met in de ondergroei een vegetatie van ruigtekruiden, waarin onder andere planten als Gewone engelwortel (*Angelica sylvestris*) en Kale jonker (*Cirsium palustre*) domineren, vormt in de bloeitijd een el dorado voor vele zweefvliegen en andere insecten.

SUMMARY

HOVER FLIES OF THE WEERTERBOS AREA

The Weerterbos is a very important area for hover flies. Between 1975 and 1977, 83 species were observed, while records for the period 1997-2001 show 80 species. During the field survey weekend organised by the Natuurhistorisch Genootschap in Limburg from 8 to 10 June 2002, 33 species of hover fly were caught (marked in table II by an asterisk after the Dutch name). Interesting species observed during this weekend were *Temnostoma bombylans*, *Xylota xanthocnema*, *Pyrophaena rosarum*, *Chalco-*

syrrhus nemorum and *Ferdinandea cuprea*. Many species of hover fly in the Weerterbos area are restricted to woodland and forests (table I).

LITERATUUR

- ANONYMUS, 1977. De entomologische waarde van het Weerterbos en de Krang. *Natuurhistorisch Maandblad* 66 (4): 63-64.
- BARENDREGT, A., 2001. Zweefvliegtabel. Negende druk. Uitgave Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht.
- BARKEMEYER, W., 1994. Untersuchung zum Vorkommen der Schwebfliegen in Niedersachsen und Bremen (*Diptera: Syrphidae*). *Naturschutz und Landschaftspflege in Niedersachsen* 31. Niedersächsisches Landesamt für Ökologie, Hannover.
- NJN, 1998. Voorlopige atlas van de Nederlandse zweefvliegen (*Syrphidae*). EIS-Nederland, Leiden; NJN, 's-Graveland.
- POST, F. 1977. Lijst van waargenomen vlieders, zweefvliegen, wapenvliegen, blaaskopvliegen en oppervlaktewantsen van het Weerterbos. Ongepubliceerd manuscript.
- RÖDER, G., 1990. *Biologie der Schwebfliegen Deutschlands (Diptera: Syrphidae)*. Verlag Erich Bauer, Keltern-Weiler.
- ROTHERAY, G.E., 1993. *Colour guide to hoverfly larvae (Diptera, Syrphidae)*. *Dipterists Digest* no.9. Derek Whiteley, Sheffield.

vervolg tabel II

	I	2	3	VN	TV	B	
89 <i>T. scita</i>	*	*	*	4	0	vb	Moeraszweefvlieg *
Genus <i>Temnostoma</i>							
90 <i>T. bombylans</i>		*	*	2	++	vb	Donkere wespvlieg *
91 <i>T. vespiforme</i>		*		2	++	lb	Echte wespvlieg
Genus <i>Criorhina</i>							
92 <i>C. berberina</i>		*		3	0	lb	Kleine woudzwever
Genus <i>Merodon</i>							
93 <i>M. equestris</i>	*			4	0	c	Grote narcisvlieg
Genus <i>Helophilus</i>							
94 <i>H. hybridus</i>	*		*	4	0	vb/h	Moeras-pendelvlieg *
95 <i>H. pendulus</i>	*	*	*	5	0	0	Gewone pendelvlieg *
96 <i>H. trivittatus</i>	*	*	*	5	0	0	Citroen-pendelvlieg *
Genus <i>Anasimyia</i>							
97 <i>A. lineata</i>	*			4	0	vb	Snuut-waterzwever
Genus <i>Parhelophilus</i>							
98 <i>P. frutetorum</i>		*		3	+	b	Bos-fluweelzwever
99 <i>P. versicolor</i>			*	4	0	vb	Gewone fluweelzwever
Genus <i>Eristalis</i>							
100 <i>E. abusiva</i>	*	*		4	0	-	Kust-bijvlieg
101 <i>E. arbustorum</i>	*	*	*	5	0	0	Kleine bijvlieg *
102 <i>E. horticola</i>	*	*	*	5	0	b	Bos-bijvlieg
103 <i>E. intricaria</i>	*	*	*	5	0	-	Hommel-bijvlieg
104 <i>E. nemorum</i>	*	*		5	0	0	Punt-bijvlieg
105 <i>E. pertinax</i>	*	*	*	5	0	0	Kegel-bijvlieg *
106 <i>E. pratense</i>	*			2	0	z	Onvoorspelbare bijvlieg
107 <i>E. tenax</i>	*	*	*	5	0	0	Blinde bij *
Genus <i>Eristalinus</i>							
108 <i>E. sepulchralis</i>	*	*		4	0	w	Weidevlekoog
Genus <i>Myathropa</i>							
109 <i>M. florea</i>	*	*	*	5	0	0	Doodkopzweefvlieg *

DE SNUITKEVERS VAN HET WEERTERBOS

F. Raemakers, St.Luciastraat 8, 6002 BP Weert

Naar het voorkomen van snuitkevers (*Curculionidae*) in het Weerterbos is tot 1999 geen onderzoek gedaan. De enige vermelding van een snuitkeversoort, in een publicatie van De Haan (DE HAAN, 1972), betreft de Grote dennensnuittor (*Hylobius abietis*). Tijdens de ontginning van delen van het Weerterbos in de eerste helft van de vorige eeuw, zou in veel huizen van Weertenaren deze kever zijn opgedoken, omdat stobben van gerooide dennen uit het Weerterbos werden gebruikt als brandhout. Vanaf 1999 vindt er rond Weert onderzoek plaats naar snuitkevers. Het Weerterbos is in de periode 1999 tot en met 2002 regelmatig bezocht tussen april en oktober. Dat heeft tot nu toe een lijst van 61 soorten opgeleverd.

HET ONDERZOCHETE GEBIED BINNEN HET WEERTERBOS-COMPLEX

Het onderzoeksgebied omvat de delen met de kaartnamen Weerterbos, Maarheezer-

veld, Hugterbroek en In den Vloed (GERATS, 2002). Het strekt zich uit van de A2 in het zuidwesten tot de Booldersdijk in het noordoosten en van de provinciale grens tot de rand van het Weerterbos-complex aan de oostzijde. Binnen dit gebied zijn voorname-

lijk de gras- en hooilanden, paden, bermen van zandwegen, vrij recente kapvlaktes, oevers van beken en lossingen, slootkanten en bosranden onderzocht.

METHODE VAN ONDERZOEK

Veel snuitkevers hebben slechts één plantengeslacht als waardplanten, soms zelfs maar één enkele soort. De imago's zullen op deze planten vaak aanwezig zijn. Gewapend met deze wetenschap is tot nu toe nagenoeg uitsluitend gericht gezocht naar het voorkomen van snuitkevers op bekende, in het Weerterbos voorkomende, waardplanten. Door deze planten zorgvuldig te bekijken, er met een net door te slepen of eventueel aanwezige kevers eraf te kloppen, werden niet alleen aan deze planten gebonden soorten verzameld, maar soms ook soorten die "toeval-lijk" op de onderzochte planten aanwezig waren, of soorten die polyfaag (soorten met